

Vergaderjaar 2017–2018

34 775 XII

**Vaststelling van de begrotingsstaten van het
Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat (XII)
voor het jaar 2018**

Nr. 63

DERDE NOTA VAN WIJZIGING

Het voorstel van wet wordt als volgt gewijzigd:

A

De begrotingsstaat van het Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat (XII) voor het jaar 2018 komt te luiden:

**Vaststelling van de departementale begrotingsstaten van het Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat voor het jaar 2018
(bedragen X € 1.000)**

Artikel	Omschrijving	Verplichtingen	Uitgaven	Ontvangsten
	Totaal	8.230.662	8.287.069	14.678
	Beleidsartikelen			
11	Integraal waterbeleid	33.076	45.789	0
13	Bodem en ondergrond	57.228	53.840	0
14	Wegen en verkeersveiligheid	27.319	36.725	6.782
15	OV-keten	0	0	0
16	Openbaar vervoer en Spoor	7.846	18.622	0
17	Luchtvaart	38.305	15.162	1.115
18	Scheepvaart en havens	4.576	25.396	0
19	Uitvoering milieubeleid en internationaal	44.148	45.116	0
20	Lucht en geluid	20.374	34.374	0
21	Duurzaamheid	35.176	34.421	0
22	Omgevingsveiligheid en milieurisico's	28.439	34.937	250
23	Meteorologie, seismologie en aardobservatie	49.568	50.508	0
24	Handhaving en toezicht	103.314	103.314	0
25	Brede doeluitkering	881.534	881.588	0
26	Bijdrage investeringsfondsen	6.564.953	6.564.953	0
	Niet-beleidsartikelen			
97	Algemeen departement	54.487	57.813	1.101
98	Apparaatsuitgaven kerndepartement	280.211	284.403	5.430
99	Nominaal en onvoorzien	108	108	0

TOELICHTING

Algemeen

De maatregelen die in het regeerakkoord van het kabinet-Rutte III zijn opgenomen met betrekking tot het Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat, zijn zoveel mogelijk in de oorspronkelijke nota van wijziging naar aanleiding van het regeerakkoord¹ verwerkt. In de tweede nota van wijziging is budgettaire uitwerking aan het regeerakkoord gegeven, voor wat betreft de departementale herindeling met betrekking tot Klimaat².

In deze derde nota van wijziging wordt verdere budgettaire uitwerking aan het regeerakkoord gegeven, voor wat betreft de departementale herindeling met betrekking tot de ruimtelijke ontwikkeling, ruimtelijke ordening, de Omgevingswet en het Kadaster³.

Artikelsgewijze toelichting bij de begrotingsartikelen

Algemeen

Conform het koninklijk besluit houdende herindeling met betrekking tot de ruimtelijke ontwikkeling, ruimtelijke ordening, de Omgevingswet en het Kadaster (no. 2017001806) wordt de Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijkrelaties belast met de behartiging van de aangelegenheden op het terrein van de ruimtelijke ontwikkeling, ruimtelijke ordening met inbegrip van onder meer de Wet ruimtelijke ordening en de Crisis- en herstelwet, de Omgevingswet, het Kadaster en de Kadasterwet.

Artikel 11 Integraal Waterbeleid

De met deze departementale herindeling samenhangende budgetten op het beleidsartikel 11 van in totaal € 1,332 miljoen aan verplichtingen en € 1,332 miljoen aan uitgaven zijn overgegaan naar artikel 5 van de begroting van Binnenlandse Zaken en Koninkrijkrelaties. Dit betreft de budgetten voor het zowel ruimtelijke als water-gerelateerde activiteiten, zoals de opdracht aan het CBS en wind op zee.

Artikel 13 Bodem en Ondergrond

De met deze departementale herindeling samenhangende budgetten op het beleidsartikel 13 van in totaal € 59,862 miljoen aan verplichtingen en € 75,521 miljoen aan uitgaven zijn overgegaan naar artikel 5 van de begroting van Binnenlandse Zaken en Koninkrijkrelaties. De budgetten op beleidsartikel 13 die samenhangen met algemeen waterbeleid zijn overgeheveld naar het beleidsartikel 11 (Integraal waterbeleid) van de lenW begroting. Het restantbudget van in totaal € 57,228 miljoen aan verplichtingen en € 53,840 miljoen aan uitgaven blijft op beleidsartikel 13 van de lenW begroting.

Onderstaand is de opzet van artikel 13 vóór de hervorkaveling (was) en de opzet van artikel 13 na hervorkaveling (wordt) opgenomen. Om onduidelijkheid te voorkomen waar de politieke verantwoordelijkheid voor Ruimtelijke ontwikkeling ligt, wordt de naam van artikel 13 gewijzigd van «Ruimtelijke ontwikkeling» naar «Bodem en ondergrond», omdat de

¹ Tweede Kamer, 2017–2018, 34 775 XII, Nr. 7

² Zie Stc. 2017, nr.44, blg-821878, d.d. 27 oktober 2017.

³ Zie Stc. 2017, nr.44, blg-821880, d.d. 27 oktober 2017.

achterblijvende middelen op de lenW begroting hier primair betrekking op hebben.

Was

art. 13 Ruimtelijke ontwikkeling (x € 1.000)

	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Verplichtingen	151.519	149.808	119.225	90.075	99.535	186.353	181.495
Uitgaven:	114.623	155.733	131.496	101.727	104.016	186.353	188.668
<i>Waarvan juridisch verplicht</i>			95%				
13.01 Ruimtelijk instrumentarium	8.261	10.951	8.633	8.051	8.205	7.500	8.500
13.02 Geo-informatie	47.809	34.581	23.470	28.745	28.771	28.014	28.014
13.03 Gebiedsontwikkeling	7.671	10.117	17.782	7.704	7.591	6.753	6.753
13.04 Ruimtegebruik bodem	25.737	41.161	50.497	45.702	50.724	140.061	141.376
13.05 Eenvoudig Beter	25.145	58.923	31.114	11.525	8.725	4.025	4.025
Ontvangsten	23.057	9.092	8.824	3.824	3.824	3.824	3.824

Wordt

art. 13 Bodem en ondergrond (x € 1.000)

	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Verplichtingen	151.519	149.808	57.228	43.200	47.787	136.574	130.716
Uitgaven:	114.623	155.733	53.840	46.830	50.037	136.574	137.889
<i>Waarvan juridisch verplicht</i>			96%				
13.01 Ruimtelijk instrumentarium	8.261	10.951	0	0	0	0	0
13.02 Geo-informatie	47.809	34.581	0	0	0	0	0
13.03 Gebiedsontwikkeling	7.671	10.117	90	75	60	60	60
13.04 Ruimtegebruik bodem	25.737	41.161	46.950	42.155	47.177	136.514	137.829
13.05 Eenvoudig Beter	25.145	58.923	6.800	4.600	2.800	0	0
Ontvangsten	23.057	9.092	0	0	0	0	0

Artikel 26 Bijdrage investeringsfondsen

De bijdrage aan het Infrastructuurfonds op artikelonderdeel 26.01 ten behoeve van de uitgaven voor de omgevingswet wordt verlaagd met in totaal € 1,872 miljoen aan verplichtingen en uitgaven en overgeheveld naar artikel 5 van de begroting van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties.

In de 2e suppletoire begroting 2017 van het Infrastructuurfonds is gemeld dat er € 22,744 miljoen lagere uitgaven zijn gerealiseerd voor de Omgevingswet onder meer doordat het wetgevingstraject vertraagd en van het Deltafonds is gemeld dat er € 6,477 miljoen lagere uitgaven zijn gerealiseerd. Dit voordelig saldo zal bij voorjaarsnota aan de BZK begroting worden toegevoegd. Hierdoor blijven de totale budgetten voor de Omgevingswet en de Basis Registratie ondergrond meerjarig ongewijzigd.

De bijdrage aan het Deltafonds op artikelonderdeel 26.02 ten behoeve van de uitgaven voor de BRO wordt verlaagd met in totaal € 9,880 miljoen aan verplichtingen en uitgaven en voor de Omgevingswet verlaagd met in totaal € 18,630 miljoen aan verplichtingen en uitgaven. Deze middelen worden overgeheveld naar artikel 5 van de begroting van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties.

Artikel 98 Apparaatsuitgaven kerndepartement

De mutaties op dit artikel van € 25,783 miljoen aan verplichtingen en uitgaven hangen volledig samen met de herverkaveling van de ruimtelijke ontwikkeling, ruimtelijke ordening met inbegrip van onder meer de Wet ruimtelijke ordening en de Crisis- en herstellwet, de Omgevingswet, het Kadaster en de Kadasterwet naar het Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijkrelaties.

Onderstaand is de opzet van artikel 98 vóór de herverkaveling (was) en de opzet van artikel 98 na herverkaveling (wordt) opgenomen.

Was:

art. 98 Apparaatsuitgaven kerndepartement (x € 1.000)

	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Verplichtingen	339.812	342.812	305.994	298.102	292.541	290.826	291.153
Uitgaven:	328.743	351.843	310.186	299.923	293.518	291.229	291.181
98.01 Personele uitgaven	226.918	239.119	225.881	214.943	208.216	205.513	204.269
98.02 Materiële uitgaven	101.825	112.724	84.305	84.980	85.302	85.716	86.912
Ontvangsten	19.323	18.082	5.430	5.430	5.430	5.430	5.430

Wordt:

art. 98 Apparaatsuitgaven kerndepartement (x € 1.000)

	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Verplichtingen	339.812	342.812	280.211	278.669	275.791	274.076	274.403
Uitgaven:	328.743	351.843	284.403	280.490	276.768	274.479	274.431
98.01 Personele uitgaven	226.918	239.119	203.366	198.778	194.551	191.848	190.604
98.02 Materiële uitgaven	101.825	112.724	81.037	81.712	82.397	82.811	84.007
Ontvangsten	19.323	18.082	5.430	5.430	5.430	5.430	5.430

Meerjarige doorwerking

In de onderstaande tabellen worden per artikel de standen ontwerpbegroting 2018 vóór deze nota van wijziging, de mutaties in het kader van het regeerakkoord en de standen ontwerpbegroting 2018 na nota van wijziging meerjarig opgenomen. Voor de verplichtingen geldt dat er geen sprake is van negatieve bijstellingen op reeds aangegane verplichtingen.

Meerjarige doorwerking verplichtingen (Bedragen x € 1.000)

Artikel	Omschrijving	2018	2019	2020	2021	2022
11	Integraal waterbeleid					
	Stand vóór derde nota van wijziging	32.273	31.678	31.810	31.972	41.875
	<i>Overheveling naar begroting van Binnenlandse Zaken en Koninkrijkrelaties (VII) inzake de ruimtelijke ontwikkeling, ruimtelijke ordening, de Omgevingswet en het Kadaster</i>	- 1.332	- 1.219	- 1.215	- 1.204	- 1.202
	<i>Overheveling van artikel 13 begrotingsstaat van Infrastructuur en Waterstaat (XII) inzake algemeen waterbeleid</i>	2.135	807	839	992	1.197
	Stand na derde nota van wijziging	33.076	31.266	31.434	31.760	41.870
13	Bodem en ondergrond					
	Stand vóór derde nota van wijziging	119.225	90.075	99.535	186.353	181.495

Artikel	Omschrijving	2018	2019	2020	2021	2022
	<i>Overheveling naar begroting van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (VII) inzake de ruimtelijke ontwikkeling, ruimtelijke ordening, de Omgevingswet en het Kadaster</i>	- 59.862	- 46.068	- 50.909	- 48.787	- 49.582
	<i>Overheveling naar artikel 11 begrotingsstaat van Infrastructuur en Waterstaat (XII) inzake algemeen waterbeleid</i>	- 2.135	- 807	- 839	- 992	- 1.197
	Stand na derde nota van wijziging	57.228	43.200	47.787	136.574	130.716
26	Bijdrage investeringsfondsen					
	Stand vóór derde nota van wijziging	6.595.335	6.958.629	7.015.355	7.132.047	7.178.572
	<i>Overheveling naar begroting van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (VII) inzake de reservering omgevingswet</i>	- 1.872	- 1.246	- 223	0	0
	<i>Overheveling naar begroting van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (VII) inzake de BRO</i>	- 9.880	- 9.880	- 9.380	- 5.810	0
	<i>Overheveling naar begroting van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (VII) inzake reservering omgevingswet</i>	- 18.630	0	0	0	0
	Stand na derde nota van wijziging	6.564.953	6.947.503	7.005.752	7.126.237	7.178.572
98	Apparaatsuitgaven kerndepartement					
	Stand vóór derde nota van wijziging	305.994	298.102	292.541	290.826	291.153
	<i>Overheveling naar begroting van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (VII) inzake de ruimtelijke ontwikkeling, ruimtelijke ordening, de Omgevingswet en het Kadaster</i>	- 25.783	- 19.433	- 16.570	- 16.570	- 16.570
	Stand na derde nota van wijziging	280.211	278.669	275.791	274.256	274.583
Totaal	Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat					
	Stand voor derde nota van wijziging	8.350.376	8.665.568	8.739.182	8.943.364	8.979.546
	<i>Overheveling naar begroting van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (VII) inzake de ruimtelijke ontwikkeling, ruimtelijke ordening, de Omgevingswet en het Kadaster</i>	- 117.359	- 77.846	- 78.297	- 72.371	- 67.354
	Stand na derde nota van wijziging	8.251.647	8.587.722	8.660.885	8.870.993	8.912.192

Meerjarige doorwerking uitgaven (Bedragen x € 1.000)

Artikel	Omschrijving	2018	2019	2020	2021	2022
11	Integraal waterbeleid					
	Stand vóór derde nota van wijziging	44.986	44.310	44.312	43.974	41.875
	<i>Overheveling naar begroting van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (VII) inzake de ruimtelijke ontwikkeling, ruimtelijke ordening, de Omgevingswet en het Kadaster</i>	- 1.332	- 1.219	- 1.215	- 1.204	- 1.202
	<i>Overheveling van artikel 13 begrotingsstaat van Infrastructuur en Waterstaat (XII) inzake algemeen waterbeleid</i>	2.135	807	839	992	1.197
	Stand na derde nota van wijziging	45.789	43.898	43.936	43.762	41.870
13	Bodem en ondergrond					
	Stand vóór derde nota van wijziging	131.496	101.727	104.016	186.353	188.668
	<i>Overheveling naar begroting van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (VII) inzake de ruimtelijke ontwikkeling, ruimtelijke ordening, de Omgevingswet en het Kadaster</i>	- 75.521	- 54.090	- 53.140	- 48.787	- 49.582
	<i>Overheveling naar artikel 11 begrotingsstaat van Infrastructuur en Waterstaat (XII) inzake algemeen waterbeleid</i>	- 2.135	- 807	- 839	- 992	- 1.197
	Stand na derde nota van wijziging	53.840	46.830	50.037	136.574	137.889
26	Bijdrage investeringsfondsen					
	Stand vóór derde nota van wijziging	6.595.335	6.958.629	7.015.355	7.132.047	7.178.572
	<i>Overheveling naar begroting van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (VII) inzake de reservering omgevingswet</i>	- 1.872	- 1.246	- 223	0	0
	<i>Overheveling naar begroting van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (VII) inzake de BRO</i>	- 9.880	- 9.880	- 9.380	- 5.810	0

Artikel	Omschrijving	2018	2019	2020	2021	2022
	<i>Overheveling naar begroting van Binnenlandse Zaken en Koninkrijkrelaties (VII) inzake reservering omgevingswet</i>	- 18.630	0	0	0	0
	Stand na derde nota van wijziging	6.564.953	6.947.503	7.005.752	7.126.237	7.178.572
98	Apparaatsuitgaven kerndepartement					
	Stand vóór derde nota van wijziging	310.186	299.923	293.518	291.229	291.181
	<i>Overheveling naar begroting van Binnenlandse Zaken en Koninkrijkrelaties (VII) inzake de ruimtelijke ontwikkeling, ruimtelijke ordening, de Omgevingswet en het Kadaster</i>	- 25.783	- 19.433	- 16.570	- 16.570	- 16.570
	Stand na derde nota van wijziging	284.403	280.490	276.768	274.479	274.431
Totaal	Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat					
	Stand voor derde nota van wijziging	8.422.087	8.726.148	8.766.679	8.934.152	8.984.923
	<i>Overheveling naar begroting van Binnenlandse Zaken en Koninkrijkrelaties (VII) inzake de ruimtelijke ontwikkeling, ruimtelijke ordening, de Omgevingswet en het Kadaster</i>	- 133.018	- 85.868	- 80.528	- 72.371	- 67.354
	Stand na derde nota van wijziging	8.307.699	8.640.280	8.686.151	8.861.781	8.917.569

Meerjarige doorwerking ontvangsten (Bedragen x € 1.000)

Artikel	Omschrijving	2018	2019	2020	2021	2022
13	Bodem en ondergrond					
	Stand vóór derde nota van wijziging	8.824	3.824	3.824	3.824	3.824
	<i>Overheveling naar begroting van Binnenlandse Zaken en Koninkrijkrelaties (VII) inzake de ruimtelijke ontwikkeling, ruimtelijke ordening, de Omgevingswet en het Kadaster</i>	- 8.824	- 3.824	- 3.824	- 3.824	- 3.824
	Stand na derde nota van wijziging	0	0	0	0	0
Totaal	Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat					
	Stand voor derde nota van wijziging	23.502	18.642	18.119	17.992	18.062
	<i>Overheveling naar begroting van Binnenlandse Zaken en Koninkrijkrelaties (VII) inzake de ruimtelijke ontwikkeling, ruimtelijke ordening, de Omgevingswet en het Kadaster</i>	- 8.824	- 3.824	- 3.824	- 3.824	- 3.824
	Stand na derde nota van wijziging	14.678	14.818	14.295	14.168	14.238

De Minister van Infrastructuur en Waterstaat,
C. van Nieuwenhuizen Wijbenga